

Fra fremmede Tidsskrifter.

Schweizerische Zeitschrift für Strafrecht.
27de Aargang, 1914. 1ste og 2det Hæfte.

I Artiklen »Chirurgische Operationen ohne Einwilligung und die Sterilisation von Geisteskranken«*) i 1ste Hæfte drøfter Pfeiffer (Zürich) Spørgsmaalet om den juridiske Hjemmel til at foretage en nødvendig Operation uden Patientens eller hans retlige Repræsentants Samtykke. I Tyskland har dette Spørgsmaal jævnlig været Genstand for Undersøgelse, navnlig i Form af en Debat om, under hvilke Omstændigheder Kirurgen var udsat for en Domfældelse for Legemsbeskadigelse. Af de ældre Teorier var den, som formodede Indvilgelse fra Patienten, enten utilstrækkelig eller en mod Kendsgerninger stridende og derfor ubrugelig Fiktion, nemlig naar den paagældende utvetydig havde modsat sig Operationens Foretagelse. Teorien om, at Indgrebet hjemledes ved dets sædelige Formaal eller ved Lægens Kaldsret, er tydelig nok intetsigende, og ligesaa utilstrækkelig er Betragtningen af det operative Indgreb som et sædvanemæssig hjemlet Brud paa den almindelige Retsbeskyttelse for Legemets Integritet. Stoo's betragter Sagen saaledes, at den Operation, som er lykkedes, er straffri, allerede fordi den ikke har medført nogen Legemskrænkelse, da den hverken har indeholdt Mishandling eller Sundhedsforringelse, medens den mislykkede Operation er objektivt retsstridig, men bliver straffri, saafremt Operatoren i Henhold til sin Erfaring og den medicinske Videnskab har befundet sig i en undskyldelig Vildfarelse. Pfeiffer paaviser denne Teoris Mangler: dels fører den til at udelukke den syges Bestemmesret overfor e l h v e r t, lægelig indiceret Indgreb, dels slaar

*) Om Sterilisationsspørgsmaalet se Overlæge Geills Afhandling i nærværende Tidsskrift, 1. Aargang, p. 314 ff.

den ikke til overfor Perforation af Foster, eller Transplantation, hvor et skadeligt Resultat henholdsvis for Fosteret og for den, hvis Hudstykker tages, jo er forud givet. Det maa erkendes, at Operationen indeholder en Krænkelser af Legemets Integritet, ganske uanset, hvorledes dens Udfald bliver, og at dens Ansvarsfrihed maa søge sin Hjemmel i et almindeligt objektivt Hensyn, der kan borttage dens Retsstridighed. Dette Hensyn maa da være den offentlige Interesse, Samfundetsinteressen i, at Enkeltindividernes Liv og Sundhed opretholdes. Denne Interesse kan veje højere end den enkeltes Ret til legemlig Integritet og til fri Selvbestemmelse over sit eget Jeg. En Mængde Love griber for denne Interesses Skyld ind i Individernes Privatrettigheder med Kontrol af Levnedsmidler, Indskrænkninger i Erhvervsfrihed, Kontrol med Boliger og Arbejdssteder. Disse Normer tager vel ikke Sigte paa den enkeltes, men paa hele Samfundets eller dog hele Befolkningsklassers sanitære Beskyttelse; men det er dog i naturlig Konsekvens hermed, at Staten ikke stiller sig ligegyldig overfor den enkeltes Sundhed og Liv. Den offentlige Interesse kan saaledes hjemle Tilsidesættelse af det private Retsgode, og det kirurgiske Indgreb uden eller mod Patientens Vilje kan være objektivt retmæssigt under visse nærmere Betingelser, derunder navnlig, at der ved Operationens Undladelse vil indtræde en betydelig Sundhedsbeskadigelse, og at Kirurgiens Stilling med Hensyn til Nødvendigheden for og Resultatet af Indgrebet i Almindelighed er sikker. En akut Blindtarmsbetændelse vil i det givne Øjeblik kunne opereres uden den bevidstlose Patients eller endog mod hans Repræsentants Vilje, naar Sygdommen har naaet det kritiske Punkt, hvor Indgrebet er absolut og utvivlsomt det rette. Ved en Operation for Kræft vil derimod det modsatte kunne være Tilfældet, naar baade Chancen for, at Operation bringer Vedkommende over Dødsfaren, og for, at i bedste Fald Livet vil kunne opretholdes en længere Tid, er lille. Og i Tilfælde, hvor det drejer sig om en Person, som ikke selv kan afgive Erklæring, men hvis Repræsentant (Fader, Værge) nægter Samtykke til en Operation, hvis Foretagelse uden nævneværdig Skade kan udskydes, vil den rette Vej være at søge Repræsentantens Vægning underkendt ved Henvendelse til Pupilmyndigheden. Forf. synes ikke direkte at udtale sig om, hvorvidt f. Eks. den omtalte Blindtarmsoperation ogsaa retmæssig kan paatvinges en Patient, der ved sin fulde Bevidsthed modsætter sig den; men i Kon-

sekvens af hele Synspunktet maa det vel være Forf.s Mening at besvare dette bekræftende.

Det synes dog, at Grænserne for den offentlige Interesses Herredomme bør trækkes snævrere end af Forf. anvist. Hans fornævnte Betingelse, at Undladelsen vil medføre en »betydelig Sundhedsbeskadigelse«, synes at burde strammes til, at Undladelsen udsætter Patienten for øjensynlig Livsfare med Hensyn til den Lidelse, for hvilken Operation er indiceret, alt efter den medicinske Videnskabs paa-viselige Erfaring, i alle Fald, hvor det drejer sig om at gribe ind imod den syges, i bevidst Tilstand fremsatte bestemte Vægning ved at samtykke deri.

Den offentlige Interesse leder ligeledes Forf. ved Spørgsmaalet om at sterilisere Sindssyge: Samfundsinteressen i, at disses Tal formindskes, er meget betydelig, og der er Grund til at tvangshindre deres Forplantning. Der foreligger her fra et lægeligt Synspunkt den Vanskelighed, at Indgrebet ikke er indiceret ved noget Hensyn til den syge selv, saaledes som f. Eks. ved Blindtarmsoperationen. Dette lægger Forf. dog ikke afgørende Vægt paa, men henviser bl. a. til, at ligesom man, uagtet der i Kanton Zürich ikke findes Hjemmel i nogen Lovbestemmelse for vedvarende Internering af almenfarlige Sindssyge, dog internerer saadanne, uden at frygte Anklage for ulovlig Frihedsberøvelse, nemlig fordi den offentlige Interesse kræver det, saaledes vil ogsaa Steriliseringen kunne foretages uden speciel Lovhjemmel. Faren maa bekæmpes, enten ved Sterilisation eller ved Indespærring indtil den Alder, da Forplantning ikke er mulig. Forf. samler sine Overvejelser angaaende Betingelserne for at foretage Sterilisationen i følgende Resultat: Foreløbig vil der antagelig kun blive Tale herom overfor Sindssyge, som ejer Dømmekraft nok til at afveje Fordelene ved at forblive paa fri Fod med det steriliserende Indgreb. Er et saadant Maal af Dømmekraft ikke til Stede, nytter den større Bevægelsesfrihed ikke, og den paagældende maa da helst forblive interneret uden at underkastes Operationen. Er derimod denne Betingelse med Hensyn til Dømmekraft til Stede, bør der tages Hensyn til, om den paagældende betragter Operationen eller Internering indtil Forplantningsevne's Ophør som det største Onde, men dog saaledes, at det her kun drejer sig om en Hensynstagen, ikke om Nødvendigheden af en Indvilgelse i civilretlig Forstand i Operationen. Hvis en Person, for hvem Sterilisation objektivt set er at anbe-

fale, nægter Samtykke i det arbejdssky Haab som interneret i aarevis at blive forplejet paa Statens Bekostning, eller af Trods, for at fremtvinge Løsladelse uden Operation, vil man være berettiget til at sætte sig ud over hans Vilje. —

Ligeledes i første Hæfte skriver *Wreschner* (Zürich) om Psykologiens Betydning for Retsvidenskaben, særlig den eksperimentelle Psykologis Betydning ved den straffetretlige Forundersøgelse, og belyser dette ved Gengivelse af et »Gutachten«, han paa Grundlag af slige Eksperimenter har afgivet i en Mordsag, hvor den Anklagede sigtedes for at have forøvet et Drab med en Brandmandsøkse, hvis Blad fandtes pudset med Smergellærred et Par Steder, og som i et Læderfuderal hang i Anklagedes Soveværelse i den myrdedes Hus. Forf.s Forsøg bestod bl. a. i, at den Anklagede anbragtes i en Stol og fik paaspændt Apparater til Maaling og Optegning af Puls, Aandedrætsantal, Aandedrætsstyrke og Forholdet mellem Ind- og Udaanding, hvilke Livsytninger derpaa blev maalt og registreret under følgende Situationer: for Forsøgene, ved Forevisning af en Dolk (Forsøg I), en Økse (II), den Økse, hvormed Drabet formenes udført (III), en tredje Økse (IV), en Revolver (V), paany den mistænkelige Økse (VI), og endelig efter Forsøgene. Hver af Forevisningerne varede et Minut, ved Forsøg VI dog 2 Minutter. Formaalet var at registrere saadanne eventuelle Puls- og Aandedrætsforandringer, der kunde godtgøre Sindsbevægelser hos Forsogsobjektet ved Synet af Mordredskabel paa langt sikrere og paalideligere Maade end den blotte lagtagelse af Ansigtssfarve o. l. hos den Anklagede. Idet Enkelthederne ved Forsøgenes Teknik og Gengivelse af de registrerede Tal her forbigaas, skal først bemærkes, at Pulsiaagttagelsen ikke gav andet positivt Resultat end, at Pulsen var noget hurtigere ved hvert Forsøgs Begyndelse, medens for Aandedrætsiaagttagelsens Vedkommende følgende Resultater forelaa:

Aandedrættet hurtigere i Begyndelsen af hvert Forsøg, særlig ved I og ved III (den mistænkelige Økse), ved III blev Aandedrættet atter udpræget langsommere i Forsøgets anden Del (hvert Forsøg inddeltes tidsmæssig i 4 Afsnit);

med Hensyn til Aandedrættets Styrke (angivet i Millimeter) konstateres en stærk »Affladning« i Begyndelsen af I og navnlig af III: for Forsøgene registreres 19 millim., ved I kun 10, der ved II stiger til 13, men ved III gaar ned til 8 i første Afsnit, 6 i andet, derpaa bliver 14 og 16 i tredje

og fjerde Afsnit, for ved Forsøg IV—VI at bevæge sig mellem 14 og 18;

Tidsforholdet mellem Ind- og Udaanding er hele Tiden saaledes, at sidstnævnte varer længere end førstnævnte, men i Begyndelsen af I og særlig af III er denne Forskel meget stærkere udpræget end ved de andre Forsøg.

Under Fremhævelse af de Vanskeligheder for Tydningen af de gjorte Iagttagelser, som senere skal blive omtalt her, meddeler Forf., at efter »nogle Forskere« tyder Pulsens forøgede Hastighed paa Ulyst, Svækkelse af Aandedrætsstyrken paa Opmærksomhed, Spænding og Ulyst, Fremskyndelse af Aandedrættet paa Opmærksomhed, Skræk og Sindsoprør, Formindskelse af Kvotienten: $\frac{\text{Indaanding}}{\text{Udaanding}}$ paa Anspændelse af Opmærksomheden.

Herefter skulde altsaa Synet af den mistænkelige Økse have fremkaldt en ubehagelig, sindsoprørende og med Skræk forbunden Paakaldelse af Forsøgspersonens Opmærksomhed; i alle Fald uddrager Forf. følgende Resultat af de ved Forsøgene registrerede Kurver:

Den anklagede er bleven psykisk altereret ved Synet af den som Mordredskabet antagne Økse. Derfor taler med Sikkerhed den overordentlige Affladning af Aandedrættet, den store Langsomhed, hvormed Udaandingen skete i Forhold til Indaandingen, samt Aandedrættets Fremskyndelse. Øksen blev fremvist først med, derpaa uden Fuderal, og i III, Afsnit 2, da der kun registreres 6 millim., maa det antages, at Fuderalet er taget af, saa at Bladet med de smerglede Steder vistes for den anklagede. Bemærkes maa, at Forsøgene paa uomtvistelig Vis godtgjorde, at Manden havde meget Herredomme over sine Følelser og meget hurtig genvandt sin Sindsligevægt, naar den var bleven forstyrret mod hans Vilje, hvilket nemlig fremgaar deraf, at Forandringerne i Puls og Aandedræt stadig kun fandt Sted i Begyndelsen af et Forsøg, og at den anden Forevisning af Øksen (VI) i Modsetning til den første lod hans Aandedræt forblive næsten normalt. Dette sidste har derhos den store Betydning af vise, at Mandens blotte Kendskab til Øksen ikke tilfredsstillende kan forklare Aandedrætsforandringen ved III.

Efter Forsøgenes Afslutning stillede Anklagemyndigheden til Forf. 6 Spørgsmaal, der her gengives sammen med Forf.s Svar in extenso:

1. Hvilken Betydning har i Almindelighed de paa Papirstrimlerne tegnede Puls- og Aandedrætskurver?

Svar ad 1: De indvundne Puls- og Aandedrætskurver skal tjene til en kvantitativ bestemmelig Legemliggørelse og Synbargørelse eller Objektivering og saaledes til en objektiv Diagnose og Analyse af de samtidig tilstedeværende sjælelige Processer.

2. Hvad betyder Aandedrætskurven 3 (III), som er optaget under Forevisning af Mordvaabnet, sammenlignet med de andre Aandedrætskurver?

Svar ad 2: Aandedrættet i Forsøg III, σ : ved Betragtning af den som Mordredskab ansete Økse, er fremfor alt meget fladere og i Udaandningen meget langsommere sammenlignet med Indaandningen end ellers. Disse Forandringer er betinget ved særlige sjælelige Processer, som Synet af Øksen har udløst.

3. Fører Forsøget tvingende til den Slutning, at Anklagede i Eksperiment 3 (III) har erkendt Øksen som et Instrument, der har en særlig Forbindelse med ham? Hvorledes tyder De denne Kurve?

Svar ad 3: Ja. Den anklagede har uden Tvivl erkendt, at Øksen har en særlig Forbindelse med ham. Denne Forbindelse kan, selv om han ikke har begaaet Mordet eller ikke begaaet det med denne Økse, finde sin Begrundelse ved, at han vidste, at han var beskyldt for at have myrdet med denne Økse. Hans Genkendelse af den kan ogsaa have knyttet sig til Fuderalet eller andre Dele, der ogsaa kunde ses, uden at Fuderalet fjærnedes. Dette er dog usandsynligt, fordi Aandedrætskurven i Forsøg III først længe efter Fuderalets Aftagelse vendte tilbage til Normalen, ja, først i Forsøgets andet Afsnit naaede sin største Affladning, medens den anklagede meget hurtig genvandt sin Ligevægt, og i Overensstemmelse hermed Aandedrætskurven ved Forsøg VI, da denne Økse paany vises, er og vedbliver at være normal. Det var jo muligt, at kun det første Syn af Øksen fremkaldte en psykisk Alteration, der varede en Tid og endog blev stærkere (i andet Afsnit), da jo enhver Affekt har en vis Varighed. Men hvis den anklagede kun var bleven altereret ved Synet af denne Økse, fordi han vidste, at den ansaas som Mordredskabet, vilde det være paa-faldende, at han i Forsøg VI ikke mere ved sit Aandedræt ytrede sit Kendskab til den, da dette Kendskab jo

under denne Forudsætning ikke var graverende for ham (og derfor ikke behøvede at hindres i at give sig Udslag).

4. Finder Undersøgelsesdommerens Antagelse af, at Øksen Nr. 2 er Mordvaabnet, en Støtte i Forsøgene med Hensikts paa den anklagede som Gerningsmand, og hvori bestaar da denne Støtte?

Svar ad 4: Undersøgelsesdommerens Antagelse, at den ved Forsøg III viste Økse er Mordvaabnet, finder Støtte i Eksperimentet, idet dette med Sikkerhed viser, at den anklagede, uagtet han ellers ikke let mistede Selvbeherskelsen, blev psykisk altereret ved at se denne Økse. Dog kan efter det som Svar ad 3 anførte Forsøgsresultatet kun komme i Betragtning som en Støtte, et Moment af Vægt, men ikke som et afgørende Bevis.

5.*) Havde den anklagede aldrig set Øksen Nr. 2, for den blev vist ham under Forsøgene?

Svar ad 5: Han maa have set den i Forsøg III viste Økse tidligere.

6. Giver Forsøgene Forklaring om Beskaffenheden af Mandens Forhold til Øksen?

Svar ad 6: Han genkendte denne Økse og var i den Anledning psykisk altereret, formodentlig ubehagelig berørt, hensat i en vis med Skræk forbunden Ophidselse, hvorved hans Opmærksomhed var stærkt beslaglagt, medens dette ikke var Tilfældet, i hvert Fald ikke i saa høj en Grad, under de andre Forsøg. —

Det maa erkendes, at disse Forsøg er interessante og peger paa Muligheden af Midler for den kriminelle Undersøgelse, som har Krav paa Opmærksomhed. Mindre værdifulde er de for den refererede Sag indvundne Resultater. Rent bortset fra, at slige Forsøg og deres psykologiske Tolkning altid kun vil kunne være — som af Forf. selv fremhævet — et Fingerpeg, et Bevismoment, men ikke et Bevis, næppe en Gang et stærktvejende Bevisdatum, i alle Fald paa den eksperimentelle Psykologis nuværende Udviklingstrin, svækkes yderligere Værdien af det oplyste ved, at den anklagede forud var sat i Kundskab om, at Anklagemyndigheden antog, at Øksen var benyttet til Drabet. Denne Viden maatte uundgaelig tages i Betragtning ved Vurderingen af

*) Spørgsmaalene 5 og 6 er fremsat som Tillæg til de oprindelig opstillede.

den anklagedes Reaktioner ved Synet af Øksen, og maa formentlig i langt højere Grad, end af Forf. antaget, forringe Værdien af Forsogsresultaterne, naar disse skal underkastes en juridisk Bedømmelse. Men hertil kommer yderligere Fejl ved Forsogenes Foretagelse eller Beskrivelse: det er saaledes ikke konstateret, paa hvilket Punkt af Forsøg III Fuderalet blev taget af Øksen, og det vides derfor ikke bestemt, om den yderligere Nedgang i Aandedrætsstyrken fra 8 til 6 mm. har Tidssammenhæng hermed. Det er ej heller meddelt, om de to »indifferente« Øksers Udseende var ganske som den mistænkeliges; var de lette at skelne fra hinanden, ogsaa med Fuderal paa, er der jo i og for sig intet mærkeligt eller skyldindicerende ved, at den anklagede ikke reagerer stærkere paa dem end paa Dolk og Revolver, men kun paa det let kendelige Instrument, som han ved, at man beskyl-der ham for at have brugt til at dræbe et Menneske med. Og hvis omvendt Økserne meget ligner hinanden, skulde den »onde Samvillighed« jo vise sig ved Reaktioner overfor den først viste, indifferente Økse (Forsøg II), ved hvilken den skyldige maatte tro at staa overfor Mordvaabnet; naar da Fuderalet aftoges, og den anklagede saa, at det ikke var den Økse, som havde hængt i hans Soveværelse, skulde der — forudsat altsaa, at han var den skyldige og havde smerglet Blodpletter paa Bladet bort — ventes en Reaktion af Lettelse, der viste sig i Kurverne i vedkommende Afsnit af Forsogene. Af noget saadant ses der nu ikke Spor i Tabellerne, udover det ubetydelige, at Aandedrætsstyrken i andet Afsnit af II stiger fra 13 til 16. Det ligger da nærmest at tro, at Manden straks har kunnet kende Økserne fra hinanden og derfor først i Forsøg III faar et Chock ved Synet af den rigtige Økse. At Chocket er indtraadt, kan vel med Sikkerhed udledes af, at Aandedrætsstyrken falder saa stærkt som til 8 mm., medens den for Forsogene er 19, efter dem 15, og ikke ved noget af de andre Forsøg naar saa langt ned, samt af, at Aandedrætskvotienten falder til $\frac{1}{7}$ mod $\frac{1}{1.5}$ for Forsogene og ved de andre Forsøg lavest $\frac{1}{3}$, alt i disse Forsogs første Afsnit. Men ser man saa paa andet Afsnit af III, viser det sig, at Aandedrætsstyrken her falder yderligere til 6 mm., altsaa Tegn paa yderligere Opmærksomhed, Spænding og Ulyst, men at Aandedrætskvotienten er steglet meget stærkt, nemlig til $\frac{1}{2.3}$, altsaa Tegn paa, at Opmærksom-

heden er afsvækket! Disse to Fænomener er i indbyrdes Modstrid. Hvis det første — som Forf. mener — forklares ved, at Fuderalet nu er taget af Øksen, saa at de pudsede Steder ses, hvorledes kan da det andet Fænomen forklares? Forklarer man omvendt dette ved en Henvisning til, at Forsøgspersonen ved sit store Herredømme over sig selv hurtig faar Bugt med sin Sindsbevægelse, staaer vi uden Forklaring overfor det førstnævnte Fænomen. Givet er kun, at Personen ikke samtidig kan befinde sig i en forøget Spænding, paavist ved »Affladningens« Tiltagen, og i en formindsket Spænding, der aflæses ved at se paa den voksende Kvotient.

Der kunde anføres endnu flere kritiske Bemærkninger, men det udviklede maa vel være nok til at fastslaa, at lige saa interessante Forsøgene er, dels i sig selv, dels som Led i Udviklingen af en eksperimentel Psykologi, der maaske i Fremtiden kan blive en virksom Hjælp for den kriminelle Undersøgelse, lige saa lidt vilde en Dommer kunne bygge eller støtte et Resultat paa disse Forsøgs Udvisende uden ved ganske ensidig og uberettiget at henholde sig til det ene Sæt Kurver og lade det andet ude af Betragtning.

O. Haack.

Bulletin de l'office de la protection de l'enfance; tome 1—2, numero 1—7, Octobre 1912 — Mai 1914. Udgivet af det belgiske Justitsministerium.

Belgiens Navn har i de sidste Aar gentagne Gange været fremme i Forbindelse med det stadig brændende Spørgsmaal om, hvorledes man finder den virksomste Behandlingsmaade overfor unge Forbrydere, og hvorledes man bedst modvirker, at Ungdommen kommer ind paa Forbryderbanen.

Allerede Fremsettelsen af det belgiske Børneløvsforslag, der senere blev til Loven af 15. Maj 1912, vakte Opmærksomhed; i Sommeren 1913 holdtes den tidligere her i Tidsskriftet (1ste Aargang, 1913, S. 197 og S. 352—53) omtalte internationale Kongres for Børnebeskyttelse i Bryssel; og endelig har det Tidsskrift, som her i Korthed skal omtales, bidraget til, at Belgiens Navn er blevet hyppig nævnt blandt Kriminalister og Børnesagsvenner.

Tidsskriftet, der som nævnt udgives af det belgiske Justitsministerium og udsendes i 4 aarlige Hæfter, begyndte at udkomme samtidig med, at den belgiske Børnelov traadte i

Kraft (1. Oktober 1912), og det frembyder for den, der maatte ønske at stifte nærmere Bekendtskab med denne Lovs Indhold, Anvendelse og Virkninger, en udmærket Materiale-samling.

Iøvrigt er Hovedindholdet følgende: Der bringes til Stagedighed en Række officielle Aktstykker i fuldstændigt Aftryk, f. Eks. Love, Lovforslag, administrative Regulativer og Domme, idet der særlig gives Oplysning om belgiske Forhold, og dernæst fortrinsvis om de romanske Lande (saaledes f. Eks. fransk Lov af 22. Juli 1912 med Udførelsesbestemmelser af 31. August 1913, Svejtsisk Lov for Kanton Genève af 4. Oktober 1913 og Spansk Udkast til Lov om Børnedomstole).

Dernæst bringes nu og da større Artikler — alle paa Fransk — om Spørgsmaal, der ligger inden for Tidsskriftets Ramme, og dertil kommer saa en Række kortere Meddelelser om fremmed Ret, Omtale af Begivenheder som Kongresser og Møder vedrørende Emnet og nogen Bibliografi.

Formaalet med Tidsskriftet er først og fremmest at yde den store Gruppe af Personer, der som Børnedommere, Tilsynsværger, Medlemmer af Forsorgsforeninger og paa anden Maade faar at gøre med forsømt eller forbryderisk Ungdom, en Vejledning m. H. t. Hovedlinjerne i Behandlingen af denne, og da navnlig efter belgisk Ret. Dette er særlig fremtrædende i de første Hæfter, hvor man bl. a. finder gengivet de Taler, hvormed den belgiske Justitsminister *Carton de Wiart*, hvis Navn er særlig knyttet til de Bestræbelser, der satte Frugt i Loven af 1912, og Professor *Adolph Prins* gjorde Rede for den nye Ordning paa et Møde, hvortil man umiddelbart før Lovens Ikrafttræden havde indbudt de vordende Børnedommere og Repræsentanter for det private Forsorgsarbejde (Hæfte 1, S. 1—35).

Allerede i 1891 gaves i Belgien en Lov (af 27. November) om Behandlingen af Børn og unge Personer, som fandtes skyldige i Tiggeri eller Løsgængereri; i 1898 dannedes den første »Komité til Værn for Børn under Retsforfølgning«, organiseret paa lignende Maade som franske Komitéer af samme Art, og i 1909 indførtes ad administrativ Vej særlige Retsmøder til Behandling af Børneforbrydelser; men først med Loven af 15. Maj 1912 (Hæfte 1, S. 37—53) bryder Belgien fuldstændig med Fortiden og gaar endog meget vidt i Retning af at indføre nye Metoder ved Behandlingen af forsømt og forbryderisk Ungdom.

Det vilde føre for vidt her at gøre nøjere Rede for den

belgiske Børnelov, navnlig da denne er et anseligt Lovværk paa 65 Paragraffer og tilmed ledsaget af en omfangsrig Instruks (Hæfte 1, S. 55—106) og nærmere fortolket og belyst ved en lang Række justitsministerielle Cirkulærer og Skrivelser; men nogle Hovedpunkter bør dog berøres.

Loven falder i 3 Kapitler, af hvilke det første handler om Forbrydelse af Forældremagten, Kapitel 2 om Børnedommerne og Kapitel 3 om Forbrydelser mod Børn. Det sidste Kapitel er i Virkeligheden en Revision af en Række Bestemmelser i Straffeloven, og Interessen samler sig da navnlig om Kapitel 2 (§§ 11—47). Der ansættes herefter ved hver Domstol en særlig Børnedommer for 3 Aar ad Gangen, som med den offentlige Anklagers Hjælp behandler Sager mod Børn. Ogsaa særlige Undersøgelsesdommere kender Loven; men kun undtagelsesvis skal disse anvendes. Ordret Straf er m. H. t. Børn forsvundet af Loven, og Dommeren kan kun tage Forholdsregler til Værn, Opdragelse eller Bevaring af Barnet.

Medens den almindelige kriminelle Lavalder er 16 Aar, forhøjes den til 18 Aar, for saa vidt angaar Tiggeri eller Løsgængereri eller andre Forhold, f. Eks. Ulydighed og daarlig Opførsel, der vel ikke kan betegnes som Forbrydelser, men dog kan give alvorlig Grund til Klage fra Forældre eller Værge.

De Forholdsregler, der kan anvendes, er iøvrigt nærmere udformet i Lovens art. 13. Der kan saaledes tildeles Barnet eller den unge en Advarsel samtidig med, at der gives Forældre eller andre Opdragere Paabud om bedre Tilsyn. Endvidere kan den paagældende til opnaaet Myndighedsalder, 21 Aar, betros til en Person, en Forening eller en Institution — offentlig eller privat —, hvis Formaal er Forsorg eller Undervisning, og endelig kan han overlades til Statsforsorg, »stilles til Raadighed for Regeringen«, som det udtrykkes. Dette gælder alle Børn under 16 (18) Aar; men hvis Barnet har gjort sig skyldig i et Forhold, der for en voksen vilde være en Forbrydelse, kan Barnet overlades til Statsforsorg for et Tidsrum, der i Almindelighed ikke kan strække sig udover det 25de Aar, men for de alvorligste Forbrydelser kan udstrækkes indtil et Tidsrum af 20 Aar ialt, art. 18 og 19.

Hvor en mindreaarig begaar en Forbrydelse, der vidner om en saadan moralsk Fordærvelse, at han ikke bør anbringes i en almindelig Opdragelsesinstitution, kan han indsættes i en særlig Stats-Anstalt i fra 2 til 10 (20) Aar, art. 22.

Dommeren kan i alle Tilfælde, hvor en mindreaarig undergives Stats-Forsorg, nærmere fastsætte Vilkaar for denne.

I alle Tilfælde, hvor Anbringelse sker uden for en Anstalt, skal der føres Tilsyn med den paagældende indtil han bliver myndig. Det paahviler Børnedommeren at udpege Personer, fortrinsvis Medlemmer af Forsorgsforeninger eller saadanne, som hører til Institutioner, der tager sig af Ungdommen, til at føre Tilsyn med den paagældende.

De skal holde Forbindelse med den mindreaarige, besøge ham og særlig holde Øje med »hans Omgivelser, Tendenser og Opførsel«. Mindst en Gang maanedlig afgiver de Beretning til Dommeren og fremsætter overfor ham Forslag med Hensyn til, hvad der videre skal gores med den paagældende. Der kan ydes disse Tilsynsværger Betaling for deres Arbejde.

Loven indeholder udførlige Bestemmelser om den processuelle Fremgangsmaade: Varetægtsarrest maa kun anvendes ganske undtagelsesvis, hvor ingen andre Udveje er til Raadighed; Personer under 18 Aar maa ikke overvære Forhandlinger for Børnedomstolen, medmindre de er Vidner eller Parter i Sagen. Særlig Omhu skal udvises for at fastslaa Barnets fysiske og mentale Tilstand.

Endelig indeholder Kapitel 2 Bestemmelser om Udredelsen af de i Medfør af Loven opstaaende Udgifter o. s. v.

Der er i den belgiske Lov tydelige Spor af direkte Paa-virkning fra det amerikansk-engelske System *).

Man har saaledes valgt Enkeltdommer-Systemet som i den engelske Børnelov af 1908, medens den franske Lov har beholdt det hævdvundne franske 3 Dommer-System. Man har undgaaet adskillige af de uheldige Regler, som tynger den franske Lov, f. Eks. Reglen om »discernement« som bestemmende for Sagens Afgørelse, og der er givet Dommeren betydelig Frihed i Valget af Forholdsregler til Forbedring eller Bevaring af den unge paa samme Maade som i England og Amerika.

Endelig er Lovens Regler om »Frihed under Tilsyn« en tydelig Omplantning af det engelske »probation-system«.

Den kriminelle Lavalder er, som det ses, forholdsvis høj. Den engelske Børnelov har 14 Aar, den franske Lov af 1912 fastsætter 13 Aar som Grænse, det tyske Udkast af

*) En Sammenligning mellem den engelske Lov af 1908 og den belgiske af 1912 findes i to Artikler i Tidsskriftets Hæfter 6 og 7 (S. 1—18 og 127—159) af H. de Hoon, jfr. om den engelske Lov ogsaa en Artikel af nærværende Anmelder i Børnesagens Tidende 1914 Nr. 3, 5 og 6.

1912 12 Aar (efter Rigsdagskommissionens Betænkning 14 Aar). Medens Lovens Kap. 2 alene handler om »forbryderisk« Ungdom, giver Kap. 1 i Forbindelse med Reglerne om Fratagelse af Forældremagten en Række Bestemmelser om Forsorg for »forsømt« Ungdom, hvorefter der med Hensyn til denne kan træffes lignende bevarende Foranstaltninger som hjemlet i Kap. 2.

Det er naturligt, at en ny Lov, der saa stærkt som den her omtalte bryder med Fortiden, kan fremkalde adskillige Tvivlsspørgsmaal med Hensyn til Fortolkning o. s. v.; men de i Tidsskriftet foreliggende administrative og judicielle Tilkendegivelser er saa mange, at man faar et Indtryk af, at ogsaa den belgiske Lov lider af den hyppigt forekommende Ufuldkommenhed i Udtryksmaade. Til Belysning af Loven foreligger forøvrigt foruden det i det belgiske Tidsskrift indeholdte Materiale en omfattende Kommentar ved *Isidore Maus*, der er Departementschef i det belgiske Justitsministerium *). Dette Værk indeholder bl. a. udførlige Oplysninger om Lovens Tilblivelseshistorie.

Om Lovens Virkninger i Enkeltheder kan der ikke her tales meget; men et Gennemsyn af de mange Cirkulærer viser et og andet af særlig Interesse. Det fremgaar saaledes heraf, at der har været nogen Gnidningsmodstand ved Lovens Gennemførelse, idet man f. Eks. har maattet indskærpe Bestemmelsen om, at Varetægtsarrest kun maa anvendes som sidste Mulighed (Hæfte 3, S. 167 ff.); man har maattet pege paa, at der kun anvendes egentlige professionelle Tilsynsværger (Berufsvormund), der betales for deres Arbejde (Hæfte 2, S. 22), hvor den frivillige Hjælp svigtede, og man har endelig maattet gøre opmærksom paa, at Lovens Mening ikke er, at Barnet altid skal fjernes fra Hjermet, men at man ofte bør nøjes med at føre Tilsyn med dette (Hæfte 3, S. 145). —

Det spanske Udkast til Lov om Børnedomstole (Hæfte 3, S. 233 ff.), som gengives af Tidsskriftet i fransk Oversættelse, betegner sig selv som et Forsøg. Der foreslaas Enkeltdommer til Behandling af mindre Sager mod Børn under 15 Aar og særlige »Børnebeskyttere«, som skal bistaa Dommeren med at oplyse Sagen. Fængselsstraf afskaffes for Børn under 15 Aar, og iøvrigt foreslaas »Frihed under

*) *Commentaire législatif de la loi de 15. Mai 1912 par Isidore Maus. 589 pages, 5 frs. Bruxelles 1912.*

Tilsyn^e indført. Som en Mærkelighed kan fremhæves, at det ved Forslaget paalægges Retsformændene at søge Samarbejde med bestaaende eller selv organisere nye Forsorgs-Institutioner og Foreninger til Værn og Bistand for forsømt eller forladt Ungdom.

Blandt de Aktstykker, som findes aftrykt i de senest udkomne Hæfter, kan nævnes en Gengivelse af en Overenskomst mellem Belgien og Holland om Udlevering af mindreaarige, der har unddraget sig deres Faders eller Værges Myndighed (Hæfte 7, S. 165 ff.), og en Lov for Kanton Genève af 4. Oktober 1913 om Oprettelse af et Straffekammer til Behandling af Sager angaaende Børn mellem 10 og 18 Aar (Hæfte 6, S. 25—36). Desuden indeholder f. Eks. Hæfte 7 (S. 83—124) en omfattende Oversigt over de seneste Begivenheder paa Bornebeskyttelsens Omraade i en Række forskellige Lande, delvis paa Grundlag af fremmede Tidsskrifter *). Særlig og udførlig Omtale af Bornebeskyttelseskongressen i Bryssel er givet i Hæfte 5, S. 401—455.

Det vil af det foregaaende ses, at det belgiske Tidsskrift i udpræget Grad giver Udtryk for den moderne Strømning, der mener, at Behandlingen af den forbryderiske Ungdom er ensbetydende med en Række Foranstaltninger af bevarende og beskyttende Karakter, og saaledes egentlig bringer Ungdommen uden for Straffe retten, idet der ikke længere bliver Tale om Straf.

Det er i den Henseende et Tidens Tegn; men iøvrigt kan det kun hilses med Glæde, at den belgiske Regering ved Oprettelsen af et særligt »Bornebeskyttelses-Departement« og ved Udgivelsen af dette Tidsskrift har vist andre Lande, hvor megen Vægt man lægger paa at naa til Løsning af Problemet: Den rette Behandling af den forbryderiske og forsømte Ungdom.

Juli 1914.

Oluf J. Skjerbæk.

cand. juris, Assistent i Kultusministeriet.

*) Da nærværende Anmelder andet Steds (Ugeskrift for Retsvæsen 1914 B. Side 55 ff. og Side 186 ff.) har haft Lejlighed til udførligere at gøre Rede for den franske Lov af 22. Juli 1912 og for Forholdene i Tyskland, forbigaa disse Emner her.